

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
«Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі»
(13-14 червня 2023 року, м. Харків)

Харків 2023

ЗМІСТ

<i>Секція 1. Теоретико-методологічні засади мистецької освіти</i>	5
Цебрій І. В.	5
Сучасна мистецька освіта України в контексті культури Metamodern	
Долматова М. П.	10
Формування естетичних ціннісних орієнтацій як суттєвого елемента духовної культури молоді	
Жуков В. П., Будьонний В. М.	15
Роль та значення оркестру народних інструментів домрово-балалайкового складу в Україні	
Кармазін А. О., Дубровіна І. В.	18
Олександр Олесь та Кирило Стеценко: постаті митців на тлі державотворчого процесу УНР	
Чайковська В. Б.	22
До питання еволюції звукової термінології в сучасній аудіовізуальній культурі	
Собко О. О.	26
До питання творчої самореалізації здобувачів освіти ЗВО МВС України	
<i>Секція 2. Професійна підготовка фахівців мистецького профілю</i>	30
Feng Yaqing	30
Development of independent study of music and performance students in china's colleges and universities	
Воскобойнікова С. І.	33
Формування компетентності оцінювання у вчителів музичного мистецтва спеціалізованих музичних навчальних закладів	
Гречанівська Т. Ю.	37
Віолончельна соната І. І. Лізогуба у контексті історико-стильових аспектів розвитку українського віолончельного виконавства	
Жуков В. П., Маточка Д. Є.	40
Значення диригентсько-оркестрової освіти у підготовці майбутніх фахівців музичного мистецтва	
Попова О. В., Лі Юанці	44
Гуманістична парадигма як основа формування емпатійної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва	
Ревенко І. В.	48
Емпатійність як професійна якість учителя мистецької освітньої галузі	
<i>Секція 3. Інноваційні технології</i>	51
<i>в системі мистецького навчання і виховання</i>	
Алтухова А. В., Червяк Т. М.	51
Цифровий живопис як інноваційна технологія у мистецькій освіті	

ЗНАЧЕННЯ ДИРИГЕНТСЬКО-ОРКЕСТРОВОЇ ОСВІТИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Жуков В. П.

доктор філософії, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва

Маточка Д. Є.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У новочасній парадигмі підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва постає дуже важливе питання про набуття диригентсько-оркестрової освіти всіма здобувачами вище зазначеного напрямку мистецтва. Зазначимо, що не в усіх сучасних українських мистецьких закладах передвищої і вищої освіти, та структурних підрозділах інших вишів, ведеться підготовка за всіма спеціальностями та спеціалізаціями кваліфікованого артиста-виконавця та педагога-музиканта, із широким запровадженням у навчальний процес кола дисциплін циклу диригентсько-оркестрової освіти – оркестрового виконавства та оркестрового диригентського мистецтва, здатних за результатами такої освіти творчо і досконало реалізовувати себе у таких формах майбутньої професійної діяльності як педагогічна, артистична, диригентська, творчо-організаційна. За умов опанування диригентсько-оркестрової освіти – сформувати різнобічну творчу особистість майбутнього фахівця музичного мистецтва, його практичний досвід навчально-репетиційної роботи в інструментально-виконавському колективі та концертної діяльності, творчої взаємодії в умовах життєвих викликів часу тощо.

Формування особистості майбутніх фахівців музичного мистецтва у межах диригентсько-оркестрової освіти є багатоскладовим процесом. Один з його важливих аспектів – зв'язок з загальним процесом становлення творчої особистості, який спирається на загальновідому виключну роль музичного мистецтва, що концентрує у собі світ людських цінностей. В свою чергу заглиблення і вивчення світу цінностей змістовно пов'язується в людині з духом пошуку і затвердження істини – ознакою цілісності особистості, повноти суб'єктності. Таке пізнання є складним проявом

внутрішнього життя людини, тому що потребує необхідність об'єктивного відношення до світу і до себе на всіх рівнях дійсності [1].

Проблемні питання диригентсько-оркестрової освіти набувають особливого змісту в умовах відродження національних традицій, які в історії української культури є суттєвими та визначальними. Особливим є питання диригентсько-оркестрової підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва, яке виступає складною системою, що обумовлює необхідність вивчення цілого комплексу диригентсько-оркестрових дисциплін. Його основу складають диригування, оркестровий клас, інструментознавство та оркестрування, читання оркестрових партитур, диригентсько-оркестровий практикум.

Курс оркестрового диригування – одна із затребуваних центральних ланок у системі підготовки здобувачів на мистецьких факультетах та профільних структурних підрозділах. Індивідуальна форма навчання, яка є основною при вивченні дисципліни, обумовлена специфікою диригування як виконавського мистецтва, що дає змогу ефективно і якісно вирішувати складні завдання підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва. Вона містить великі можливості для розвитку різноманітних сторін творчої діяльності майбутніх артистів-виконавців та педагогів-музикантів. Важливими сторонами навчання в курсі оркестрового диригування є аудиторні заняття, самостійна робота здобувача, практикум роботи з оркестровим колективом.

Теоретичне і практичне засвоєння цілого комплексу питань диригентсько-оркестрового напрямку, що характеризують діяльність такого складного організму як оркестровий колектив: оволодіння диригентською мануальною технікою, методикою репетиційного процесу, навичками психологічного впливу, стає провідною детермінантою для майбутніх спеціалістів – співаків-вокалістів, піаністів-концертмейстерів, хормейстерів, учителів музичного мистецтва ЗЗСО.

Профіль підготовки майбутніх фахівців з музичного мистецтва обумовлює пильну увагу до проблем специфіки диригентсько-оркестрової роботи у закладах загальної середньої та позашкільної освіти, зокрема, діагностики і розвитку дитячого музично-виконавського апарату в залежності від віку та індивідуальних особливостей учнів. Поліфункціональність диригентської діяльності вчителя-музиканта,

необхідність виявлення цілого комплексу професійних якостей і вмінь, що складають її суть визначають структуру і зміст, форми і методи диригентсько-оркестрової освіти.

Окремим методам, які характеризують диригентсько-оркестрову освіту присвячено праці В. Жукова, в яких зазначено, що керівники навчальних творчих колективів закладів освіти повинні забезпечити модернізацію навчально-виховного процесу та подальший розвиток навчального й виховного компонентів, удосконалення та застосування новітніх форм і методів. У зв'язку з чим, у навчальному оркестровому колективі, актуальним стає необхідність використання інноваційних методів, зокрема, методу організації ситуації успіху [2].

Використання методів вимагає від керівника-диригента навчального оркестрового колективу цілеспрямованості і наполегливості у гармонійному поєднанні з тактовністю й симпатією. А вибір методів оркестрового навчання і виховання стає високим мистецтвом, яке спирається на ґрунтовні психолого-педагогічні знання [3].

Отже, диригентсько-оркестрова освіта є актуальною і затребуваною сьогоднішнім часом у мистецькому середовищі, вона вимагає відповідної професійної підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва.

Диригентсько-оркестрова освіта є необхідним та ефективним чинником професійного розвитку, наступного кар'єрного зростання у сфері мистецької освіти та креативних індустрій. Диригентсько-оркестрові освітні компоненти націлені на виховання та формування основних музично-виконавських знань, умінь та навичок необхідних для майбутніх учителів і викладачів фахових дисциплін, артистів і диригентів, працівників мистецької галузі та керівників творчих колективів різного спрямування.

Список використаних джерел

1. Мартинюк А. К. Диригування : навч. посібник. Мелітополь, 1996. 125 с.
2. Жуков В. П., Мирошніченко М. С. Метод організації ситуації успіху як інноваційний чинник виховної роботи в навчальному оркестровому колективі. *Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в*

умовах нової соціальної реальності : матеріали VIII Міжнар наук.-практ. конф. Київ : МАУП, 2023. С. 57–60.

3. Жуков В. П. Методи роботи з шкільним оркестром народних інструментів. *Традиційна культура в умовах глобалізації: платформа для міжкультурного та міжрегіонального суспільного діалогу*: матеріали наук.-практ. конф. Харків : ООМЦКМ, 2015. С. 61–63.